
"Tygodnik Kulturalny"

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 22/2, 271-272

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W seminarium brał udział członek Rady Redakcyjnej „Przeglądu Socjologicznego”, dr Bronisław Gołębiowski. O udziale Gołębiowskiego w tym seminarium czytamy we wspomnianym artykule w „Sztandarze Młodych”: „Znakomity i mądrze zestawiony był zwłaszcza trójgłos prelegencki, socjologa — dr Bronisława Gołębiowskiego, krytyka Stefana Melkowskiego, a wreszcie Juliana Kawałca, którego cała twórczość pisarska nierozdzielnie ze wsią jest związana [...] Ludowość i folklor w aspekcie myśli współczesnej; klasowość jako czynnik autentyzmu postaw i wartości warsztatowych; fenomen współpracy młodej socjologii z młodą literaturą w ramach działalności KKMP. Te i inne problemy poruszane były przez młodych mówców nie tylko ze swadą, ale i z zaskakującą nieraz znajomością przedmiotu. Przemawiając pod koniec dyskusji, Józef Ozga Michalski wysoko ocenił zarówno sam przebieg seminarium, jak i dotychczasową działalność KKMP [...] Gościem KKMP był w czasie seminarium kierownik Wydziału Kultury KC PZPR, tow. Wincenty Kraśko”.

«TYGODNIK KULTURALNY»

Na wynikach ankiety wśród czytelników oraz innych materiałach Stanisław Siekierski oparł swój artykuł pt. „Tygodnik Kulturalny” w roku 1967, drukowany we „Wsi Współczesnej” (czerwiec 1967). Ocenę tego tygodnika, wydawanego przez Wydawnictwo Prasa ZSL kończy autor następującymi słowami:

„Szczegółowa, chociaż niepełna analiza rocznika pozwala stwierdzić, że ogromne zadanie pośredniczenia między kulturą ludową i ogólnonarodową wypełnia «Tygodnik» w sposób ambitny. W stosunku do kultury ludowej nie ulega tendencjom likwidatorskim ani też nie patrzy na nią bezkrytycznie. Próby twórczego włączenia dorobku kultury ludowej do kultury ogólnonarodowej, a zagadnień wsi i małych miast do spraw ogólnospołecznych, pośredniczenie we wzajemnym przenikaniu kultur i problemów — to zadania, które «Tygodnik» słusznie uznaje za pierwszoplanowe. Planowa pomoc w wyborze treści, w przyswajaniu kultury ogólnonarodowej i ogólnowiatowej, wspomaganie inicjatyw kulturalnych i społecznych, pomoc początkującym twórcom i działaczom zasługuje na ocenę jak najbardziej pozytywną”.

Numer „Tygodnika Kulturalnego” (19 maja 1968) przygotowany na spotkanie pisarzy członków ZSL i literatów zajmujących się w swej twórczości problematyką wiejską, zawiera następujące zasadnicze artykuły: Ernest Bryll, *O rangę plebejskiego rodowodu*; Andrzej Gerłowski, *Blżej ludzi pracy*; Józef Ozga-Michalski, *Sumienie pisarza*; Tadeusz Orlewicz, *W kraju wschodzącego słońca*; Zbigniew Skopiński, *W cieniu*; Leszek Bakuła, *Miejsce zmagañ*; Zofia Solarzowa, *Przysięga*; Alfred Czermiński, *Uczelnia, naukowcy, studenci*; Adam Baszyński, *Co i jak wieś czyta* (o książce Stanisława Siekierskiego pt. *Recepcja literatury pięknej na wsi*, Warszawa 1967).

W doskonale prowadzonym dziale „Twórcy kultury polskiej” Maria Biernacka pisze w tym numerze o dr Kazimierze Zawistowicz-Adamskiej, profesorze etnografii na Uniwersytecie Łódzkim.

Jest również rozmowa z „ulubieńcem widoków TV” prof. Wiktorem Zinem, kierownikiem Katedry Architektury Polskiej na Politechnice Krakowskiej.

We wspomnianym artykule Ozgi-Michalskiego czytamy: „Sumienie pisarza, które w tej godzinie nie jednoczy się z sumieniem robotników i chłopów, jest

sierotą bez ojca i matki. Może błąkać się po klasowych bezdrożach tak długo, aż zamrze z braku sił. Pisarz, którego nie obchodzą bomby padające na dzieci wietnamskie, nie może kochać dzieci polskich”.

Z SOCJOLOGII LITERATURY

Z *Zeromskim — nowe spotkanie*. Pod takim tytułem, na łamach tygodnika „Argumenty” (19 maja 1968) dr Bronisław Gołębiowski dzieli się refleksjami z powodu książki prof. Jana Z. Jakubowskiego pt. *Nowe spotkanie z Zeromskim* (Waszawa 1967, PIW). Bronisław Gołębiowski, autor rozprawy pt. *Proces uhistorycznienia klasy chłopskiej* („Przegląd Socjologiczny”, t. XIX, 2, 1966), jak również wcześniejszej pracy pt. *Na marginesie «Dzienników» Zeromskiego* („Przegląd Humanistyczny”, 1959, nr 3), widzi twórczość Zeromskiego w kontekście procesów przejścia od patriotyzmu szlacheckiego do patriotyzmu ogólnonarodowo-ludowego. We wspomnianym artykule w „Argumentach” Gołębiowski pisze: „Zeromski w «Dziennikach» odsłonił na własnym przykładzie dzieł po dniu proces uhistorycznienia klasy szlacheckiej, dokonujący się w końcu XIX wieku. Klasy, która przegrała trzy powstania, bojąc się dopuścić chłopów do pełnego w nich udziału. Rzykowałem już kiedyś twierdzenie (w studium *Na marginesie «Dzienników» Zeromskiego*), że cała jego twórczość jest skomplikowanym i wysoce wysublimowanym odbiciem przeżycia w młodości — tak intensywnie i głęboko, intelektualnie i emocjonalnie — tego właśnie procesu. W trakcie tego procesu osobowego typ patriotyzmu szlacheckiego, bliski sienkiewiczowskiemu, przestoczył się w wypadku Zeromskiego w patriotyzm ogólnonarodowo-ludowy, bliiski współczesnemu modelowi patriotyzmu socjalistycznego epoki szybkich przemian”.

Z PRAC KOMITETU BADAŃ NAD KULTURĄ WSPÓŁCZESNĄ PAN

W zakresie związanej dotychczas z Komitetem działalności na polu pamiętnikarstwa w roku 1968 ukazał się tom V serii studiów i pamiętników *Młode pokolenie wsi Polski Ludowej*, zatytułowany *Gospodarstwo i rodzina*. Tom poprzedza przedmowa J. Chałasińskiego i obszerny wstęp do działu o gospodarstwie chłopskim D. Gałaja. Problemy z zakresu socjologii rodziny porusza wstęp F. Jakubczaka. W tomie przedrukowana została znana rozprawa Marii Dąbrowskiej *Dokument a literatura* oraz zamieszczony wybór ponad 100 głosów o znaczeniu zbioru i serii pamiętników. Dla celów popularyzacji za granicą przygotowano wkładkę ze streszczeniami w językach angielskim i rosyjskim. W związku ze zbliżającą się rocznicą 25-lecia PRL Komitet Redakcyjny przyspiesza prace nad całą 10-tomową serią pamiętników.

W roku 1968 przypada 50-lecie nowoczesnej socjologii polskiej, ukazania się *The Polish Peasant in Europe and America* i zapoczątkowania społecznego ruchu pisarstwa pamiętnikarskiego. W związku z tymi rocznicami w Komisji Badań nad Pamiętnikarstwem Komitetu podjęte zostały prace nad dokonaniem przeglądu *Polish Peasant*, poszerzoną reedycją *Młodego pokolenia chłopów* i wydaniem omówienia ponad 400 konkursów: „Pamiętnikarstwo konkursowe w Polsce w latach 1918—1968”.